

➤ Рис. 1. Михайло Васильович Остроградський

вим чином організований процес розвитку та збагачення сукупної культури педагога на основі сформованих в нього освітніх потреб.

3. Основним змістом самоосвіти є оновлення і вдосконалення знань, що є у спеціаліста, його умінь і навиків з метою досягнення бажаного рівня професійної компетентності. У сучасному суспільстві постійна самоосвіта, з одного боку, все більше стає умовою успіху в професійній діяльності, а з іншої – і це особливо важливо – захищає від інтелектуального зубожіння особистості.

4. Педагогічна самоосвіта здійснюється різними засобами і дає ефективні результати у тому випадку, коли вона здійснюється цілеспрямовано, рівномірно й систематично.

5. Апробація нових форм методичної роботи, на-

приклад, школи новаторства, їх різноманітність допомагають підтримувати в учителів інтерес до предмета, прагнення до вдосконалення та запобігають професійному вигоранню. Реалізація творчого потенціалу вчителя, його самоосвітньої діяльності найефективніше відбувається за таких умов, як: створення сприятливого психологічного клімату, атмосфери творчого пошуку новизни; регулярне і своєчасне фіксування досягнень кожного педагога; стимулювання ініціативи; прояв довіри і поваги до індивідуального педагогічного доробку кожного педагога.

6. Педагогічна самоосвіта – цілеспрямована, наближена до дослідницької, самостійна діяльність педагога з удосконалення педагогічних знань, умінь з метою застосування у професійній діяльності.

Ірина Шевченко

Розвиток інноваційної поведінки педагога

Хто стоїть на місці, той відстає
Давньоримське прислів'я

Професійна готовність педагога до інноваційної діяльності є закономірним результатом спеціальної підготовки, самовизначення, освіти й самоосвіти, виховання й самовиховання. А дух творчості, постійного пошуку є живильним середовищем для нових ідей, шукань, досягнень, для розвитку інноваційної поведінки вчителя.

Задача створених Зональних шкіл новаторства – не тільки виявити інноваційні ідеї, які використовують у своїй роботі провідні педагоги певного міста, району, а й спроектувати процес навчання тих педагогічних працівників, які ще не обрали свій шлях у педагогіці та поки що стоять осторонь інновацій. Саме андрагогічні позиції РШН вимагають пам'ятати, що метою сучасного підходу до освіти є сприяння розвитку, збагаченню цілісної особистос-

ті педагога, прояву його самобутності, актуалізації його здібностей.

Підготовка сучасного вчителя, здатного впроваджувати ідеї особистісно зорієнтованої освіти, оригінально вирішувати актуальні навчально-виховні та соціокультурні проблеми, вимагає особливої організації його практичної та розумової діяльності. Готовність до застосування у роботі інноваційних технологій обумовлюється організацією оптимального інноваційного середовища, невід'ємною частиною якого є робота Регіональної та Зональних шкіл новаторства (ЗШН).

ЗШН м. Миргорода та Миргородського району спрямувала свою роботу як на виявлення, так і на впровадження цікавих інноваційних технологій, які вже пройшли етап засвоєння (тобто пройшли апробацію в одному або декількох навчальних закладах і діагностику результатів), у роботу навчальних закладів міста та району.

Та, зрозумівши, що для кращого результату потрібно більше приділити уваги якійсь одній інновації, щоб ефективніше впроваджувати її в освітянський простір, ми створили креативні, творчі

групи, у які входять не тільки члени ЗПН, а й представники тих закладів, які зацікавлені в ознайомленні з особливостями саме цієї інновації. Такі груп декілька, адже на освітянському просторі Миргородщини є велика кількість навчальних закладів, які вдало використовують у своїй роботі інноваційні технології та вже перейшли на етап застосування.

«Круглі столи» членів ЗПН, «педагогічні мости», творчі майстерні та лабораторії, креативні та творчі групи, майстер-класи у роботі педагогів-новаторів м. Миргорода та Миргородського району є вдалими формами, що сприяють підвищенню теоретичного і методичного рівня педагогічних працівників. Новим у роботі стало створення супервізійних груп. Саме слово «супервізія» прийшло із галузі психологічної діяльності й означає спостереження досвідченого колеги за роботою психолога, викладача, обговорення сильних і слабких сторін, виправлення помилок, а також поняття супервізії включає в себе допомогу одного професіонала менш досвідченому колезі. У діяльності ЗПН такі групи можуть стати досить популярними, адже це дає можливість педагогу-новатору презентувати ту інноваційну техно-

логію, яку сам використовує, та ще й скоригувати роботу педагогів-початківців у цій області.

Така організація діяльності ЗПН дала свої результати: наприклад, досвідом роботи загальноосвітньої школи №1 імені Панаса Мирного м. Миргорода та Дібрівської ЗОШ І–ІІІ ст. як ГАШ зацікавились колективи миргородських закладів: Центру естетичного виховання та ЗОШ №3 І–ІІІ ст., і вони брали за основу для своєї роботи принципи громадсько зорієнтованої освіти. А, ознайомившись із роботою Миргородської ЗОШ №9 І–ІІІ ст. імені І.А. Зубковського та Комишнянської ЗОШ І–ІІІ ст. як закладів, що впроваджують здоров'язберігальні технології та є «Школами здоров'я», заклади міста та району одразу ж знайшли елементи, які можна використовувати у роботі.

Тож маємо надію, що саме завдяки роботі РПН та ЗПН інноваційна поведінка педагога стане нормою, традицією, а це дасть можливість кожному вчителю посилити увагу до особистості дитини як вищої соціальної цінності суспільства та зорієнтувати свою діяльність на формування громадянина з високими інтелектуальними, моральними та фізичними якостями.

Олена Цимбалюк

Авторські програми як засіб реалізації новаторських ідей в освіті

Зрозуміло, що головною дієвою силою інноваційної діяльності в освіті є педагог-новатор – носій нововведень, їхній творець і модифікатор. Він має необмежене поле діяльності, оскільки на практиці переконається в ефективності наявних програм і методик. Інноваційний потенціал педагога визначається творчою здатністю генерувати нові ідеї, високим культурно-естетичним рівнем, різнобічністю інтересів, умінням систематизувати надбання. Свої новаторські ідеї творчі вчителі та вихователі Полтави реалізують в авторських програмах, які є синтезом теорії та практики, засобом подолання стереотипів, утвердження альтернативних думок, узагальненням експериментальної роботи.

Так, за сприяння методиста міського методичного кабінету управління освіти **Бондаренко Ніни Миколаївни**, вчителем початкових класів ЗПН № 25 **Гонтар Валентиною Михайлівною** складена програма курсу за вибором для учнів 1–4 класів «*Мій рідний край – моя Полтава*». Найважливішими завданнями курсу є виховання в учнів молодшого шкільного віку любові до рідного міста, шанобливого ставлення до його історичних і культурних цінностей, відродження духовності та історичної пам'яті. У програмі представлені 4 розділи і сплановано їх вивчення відповідно по класах: «Де ти з'явився на світ», «Пам'ятки історії та культури Полтави», «Архітектурне обличчя міста» та «Заповідна природа Полтави», «Полтава – духовна столиця України». У жовтні 2010 р. програма схвалена для використання Інститутом інноваційних технологій Міністерства освіти і науки України. Відзначимо, що вчителями проведена титанічна робота з розроблення методичного забезпечення програми, написані методичні посібники для кожної паралелі, розроблені зошити з друкованою основою. У цьому

навчальному році курс запроваджено в усіх навчальних закладах нашого міста, його опановують 80% учнів початкових класів.

У напрямку формування патріотичних почуттів малюків не залишились осторонь методисти **Шептун Ольга Несторівна та Васильєва Олена Олександрівна**, які розробили авторську програму «*Національно-патріотичне виховання дітей дошкільного віку*» (4–6 рік життя), де подано тематику та окреслені основні засоби ознайомлення дітей із явищами суспільного життя нашого міста, зміст яких поглиблюється у кожній віковій групі.

Дошкільня Полтави – це взагалі територія цікавих ідей, новацій, методичних знахідок. Згідно з **авторською програмою фізкультурно-оздоровчої роботи** (укладач **Худолій Наталія Вікторівна**, вихователь-методист) працює ДНЗ (ясла-садок) № 17, що має статус «Школа здоров'я». Програмою передбачене створення режиму розгорнутих комплексів здоров'язберігальних технологій, спланована система фізкультурно-спортивних заходів у режимі дня. Вона розрахована на дітей від 1,5 до 6 років; реалізується через виконання річних планів навчально-виховної роботи всіх служб садочка.

ДНЗ № 12 міста Полтави втілює авторську програму «*Паростки життя*», яка спрямована на статево виховання дошкільнят. Її мета – підготовка дітей до майбутнього щасливого сімейного життя. Програма складена за такими напрямками: ознайомлення дошкільнят з особливостями жіночого та чоловічого організмів, із нормами статевої поведінки та культурою міжстатевих взаємин, виховання у дівчаток рис жіночності, а у хлопчиків – мужності. Авторська програма «Паростки життя», розробки конспектів занять, добірка дидактичних, сюжетно-рольових і рухливих ігор, авторські казки і вірші рекомендовано Міністерством освіти і науки України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів зі спеціальності «Дошкільнє виховання».

Програма художньо-естетичного розвитку, нав-